

Projev první místopředsedkyně Rady pro výzkum a vývoj PhDr. Miroslavy Kopicové

Děkuji, pane předsedající. Dobré ráno, pane předsedo Akademie, pane čestný předsedo, vážení hosté, dámy a pánové!

Nejprve vám ale chci poblahopřát k výsledkům, o kterých pan předseda referoval, které jsou výborné, a jsem ráda, že mám tu příležitost být s vámi.

Jsem ale také ráda, že mám to vzácné privilegium být 1.místopředsedkyní Rady, a proto považuji za svou povinnost vás dnes informovat o tom, jaké úvahy se rodí kolem nové reformy podpory výzkumu a jakým způsobem s vámi budou komunikovány.

Velmi vítám nabídku pana předsedy Akademie věd ke komunikaci a spolupráci, která ale přece probíhá i nyní. Rada pro výzkum a vývoj připravuje a diskutuje své návrhy reformy nejprve v předsednictvu, kde máte zastoupení. Dále je projednává na zasedání celé RVV, kde máte zastoupení, za přítomnosti stálých hostů Rady, mezi nimiž máte také své zástupce.

Považuji otevřenou diskuzi za samozřejmou věc, protože reforma znamená velmi závažná rozhodnutí s velkým dopadem na výzkumné aktivity všech institucí, které se výzkumnou činností zabývají a mezi nimiž je Akademie věd tou nevýznamnější.

Vám nemusím zdůrazňovat, že v globální ekonomické soutěži můžeme obstát, jen když inovační výkonnost naší země dostane nový, zásadní impuls. Nejsme levnou zemí, musíme vytvořit jinou konkurenční výhodu.

Základ, na kterém naše budoucí prosperita musí stát, je známý trojúhelník: výzkum – vzdělání - inovace.

Pan předseda se tady zmínil, že ve všech třech těchto oblastech probíhají reformy. Ano, a je to mimořádná příležitost, protože to znamená, že všechny tři systémy jsou souběžně otevřené pro změny. Je šance provést reformy koordinovaně, aby jedna podpořila druhou, aby proběhly ve vzájemné synergii.

V připravované reformě zákona o podpoře výzkumu a vývoje usilujeme o to, abychom veřejné prostředky investovali do základního výzkumu, který přináší zásadní nové poznatky srovnatelné se světem, a abychom prostředky aplikovaného výzkumu investovali do takového výzkumu, který přinese ekonomické přínosy pro naši zemi.

Reforma má

- Zvýšit přínosy výzkumu, vývoje a inovací pro českou ekonomiku
- Zkvalitnit systém podpory výzkumu, vývoje a inovací
- Odstranit roztržitost výzkumu a podporu průměrnosti.

Návrh reformy je připraven k diskusi, ale protože v tuto chvíli je ještě diskutován předsednictvem a nebyl dosud předložen ani dalším členům RVV, dovoluji mi, abych uvedla jenom základní informace.

První z nich – jaké jsou cíle reformy?

Chceme zjednodušit strukturu systému státní podpory.

Chceme zásadně snížit počet 22 kapitol a ujišťuji vás, že v žádném z návrhu, ani v tom minimálním, nechybí kapitola Akademie věd.

Zároveň chceme tímto způsobem zjednodušit celou administrativu.

Udělalí jsme si malý průzkum, kolik lidí na jednotlivých ministerstvech vykazuje svou činnost jako činnost vázanou na výzkum. Je to nesrovnatelné s tím, jaké jsou na ni kapacity v Akademii věd nebo i v Radě. Reforma musí administrativní struktury maximálně zracionalnit.

Pan předseda hovořil o vašem zájmu soustředit se na excelenci ve výzkumu. Je to jednoznačně náš společný cíl.

Velkým problémem začíná být nedostatek výzkumných a vědeckých pracovníků pro potřeby a cíle, které si v této oblasti klademe. Když hovořím s některými investory, kteří u nás nejprve investovali do svých výrobních kapacit a jsou připraveni založit i svá výzkumná pracoviště, setkávají se s tím, že nenajdou odborníky pro své záměry. Zatraktivnit výzkumnou práci, umožnit realizaci i odpovídající ohodnocení kvalifikovaným vědcům, inženýrům i doktorandům, to jsou otázky, na které reforma reaguje, aby posílila lidské kapacity pro výzkum.

Také jste hovořili o ještě slabém zapojení do mezinárodní spolupráce v rámci programů Evropské unie. Jsem ráda, že se daří odbourávat jednotlivé bariéry tohoto zapojení, ale budeme hledat cesty, jak dále posílit motivaci výzkumných ústavů i vysokých škol se na zahraničních programech podílet.

Byla tu již uvedena celá řada možných a zajímavých návrhů, jakým způsobem oblast výzkumu zracionalnit a podpořit. Velmi vítám takové náměty.

Reforma má sedm známých hlavních cílů, které pan premiér představil už v květnu loňského roku. Snažíme se, aby celá tato reforma nebyla už dále rozměňována rozpracováváním do dalších a dalších opatření, v nichž se často původní záměry rozplynou, aby byla prostě zaměřena na těchto sedm hlavních cílů. Musíme se připravit na to, že se zřejmě příští zákon už nebude jmenovat jenom „zákon o podpoře výzkumu a vývoje“, ale také „inovací“.

K tomu ještě zbývá dodat cíl osmý, který je trochu jiné povahy, a to je podpora proinovačního prostředí, která bude velmi obtížná, protože bude měnit pohled společnosti na priority naší země.

Dovolte mi zmínit se o harmonogramu reformy a možnosti vzájemné spolupráce.

Své časování reforma zákona č.130/2002 Sb. odvíjí od funkčního období této vlády. Je jasné, že kdybychom jen připravili podklady pro vlády další, mohli bychom se dočkat toho, že se bude opět začínat od začátku. To není možné, a proto je časový harmonogram poměrně napjatý. Máme-li mít schválený zákon do března příštího roku, je opravdu velký časový tlak.

Pan předseda už hovořil o tom, že reforma by měla být připravena do března tohoto roku a schválena do března 2009. Znamená to, že 21. prosince dostanou všichni členové a stálí hosté Rady první návrh reformy ve znění, ze kterého bude zcela jasné, jak budou její jednotlivé cíle řešeny. Vzhledem k tomu, že v Radě své zástupce máte, předpokládám a doufám, že připravíte stanovisko Akademie věd tak, aby jednání, které se uskuteční v Radě 11. ledna - a bude to zásadní, monotematické jednání na téma reformy - již přineslo na stůl všechny vaše názory, nejraději připravené konstruktivní náměty na změny.

Bude ještě jedna příležitost, kde se bude o reformě diskutovat, a to o den dříve, 10.ledna, kdy se sejde tzv. Inovační fórum pana premiéra.

Inovační fórum zahajuje svou činnost. V tuto chvíli je připraveno pozvání pro 80 lidí z oblasti vědy, výzkumu, vysokých škol, ale také firem, státní správy, pochopitelně je pozván předseda Patentového úřadu a další osobnosti, abychom vytvořili platformu, na které se můžeme bavit o jednotlivých částech onoho významného trojúhelníku vzdělání – výzkum –inovace.

Vzhledem k tomu, jak jsem již uvedla, že všechny šance ke změnám jsou otevřeny, je třeba, abychom také zajistili koordinovaný postup reforem, zapojili synergii jejich dopadu a zapojili široce odbornou veřejnost. To je důvod, proč pan premiér toto Inovační fórum ustavil, je to důvod, proč se schází. Schází se den předtím, než zasedne Rada, takže nám to jistě dává příležitost, abychom tam slyšeli i názory těch, kteří nejsou bezprostředně v jednáních o reformě výzkumu angažováni, o tom, jak vnímají naše návrhy a přístupy.

Tolik k záležitosti harmonogramu. Opakuji, že v tuto chvíli je nezbytné maximálně zkoncentrovat společné síly, protože teď jsou možnosti k diskusi

otevřeny. A věřte mi, že mým jediným zájmem je udělat správné kroky k tomu, aby role výzkumu ve společnosti stoupla, aby jeho podpora byla transparentní, měla jasné pravidla, aby ti nejlepší dostali šanci dělat kvalitní a dobře ohodnocenou výzkumnou práci.

Chceme také, aby byly stanoveny jasné priority českého výzkumu, aby se opět nerozměňovaly a neroztříšťovaly.

Pokud jde o podporu excelence kvalitního výzkumu, vývoje a inovací, chceme přenést rozhodování o tom, jaké cesty volit k dosažení nejlepších výsledků u institucionální podpory z ministerstev na výzkumné organizace a u účelové podpory na profesionální agentury.

Říkám profesionální agentury, protože jedním z cílů reformy je

- posílit Grantovou agenturu České republiky,
- založit a uvést do života Technologickou agenturu.

To je z hlavních principů to základní.

Ráda bych alespoň vyjmenovala sekce Inovačního fóra, které se budou věnovat vybraným oblastem, souvisejícím s posílením inovační výkonnosti naší země:

- Hodnocení vládní podpory výzkumu a inovací
- Výzkum a inovace na VŠ a výzkumných organizacích, spolupráce s podniky
- Výzkum a inovace ve firmách
- Lidské zdroje pro výzkum a inovace
- Regionální inovační systém
- Využití strukturálních fondů.

Reforma výzkumu musí být koordinována s dalšími oblastmi, které se zabezpečením podmínek pro kvalitní výzkum bezprostředně souvisí. Už bylo řečeno, že se na základě doporučení OECD chystá Bílá kniha o terciárním vzdělávání, která by měla mít dopad do nového vysokoškolského zákona. Vzájemná provázanost obou

nových zákonů je zřejmá. Jsem velice ráda, že nás v pátek v Radě navštívil nový ministr školství pan Ondřej Liška. Domluvili jsme se na spolupráci a věřím, že se nám podaří. Pokud jde o operační program „Výzkum a vývoj pro inovace“ bude pravděpodobně jediný, který nebude letos podepsán, ale měl by být podepsán na jaře příštího roku. Zbývající čas dává prostor promítnout do jeho priorit záměry reformy podpory výzkumu, dobře připravit implementaci programu. Jsem moc ráda, že jsou otevřeny všechny úrovně vzdělávací soustavy, že se s panem ministrem můžeme znovu vrátit k povinné matematice. A vůbec to není na úkor společenských věd. Společenské vědy budou jenom profitovat z toho, když humanitní obory nepůjdou studovat děti jenom proto, že nezvládnou matematiku, ale protože jsou to talentované a schopné děti. Podle toho bude kvalitní i výzkum v oblasti humanitních věd.

Nakonec bych se ještě vrátila k tomu, o čem již mluvil pan předseda, tzn. k otázce českého předsednictví v Evropské unii.

Bude to jedno z posledních předsednictví, protože jak víte, byla přijata Evropská smlouva a tento způsob cirkulujícího předsednictví už brzy skončí. My bychom si samozřejmě přáli, aby zůstal ve státech Evropské unie hezký a dobrý dojem o tom, co je Česká republika.

První zásadní prioritou našeho předsednictví vedle toho, co je dáno kontinuální agendou EU, má být růst evropské konkurenceschopnosti. Jak přesně bude znít zadání, je otázkou diskuze ve skupině, jejímž členem je pan profesor Pačes a také já. Snažíme se najít téma, které bude nejenom přínosné pro EU, ale které také ukáže to, co je silné a kvalitní u nás, co otevře další možnosti spolupráce se zahraničními výzkumnými institucemi.

Závěrem vás chci znovu ujistit, že usilujeme o podporu pracovišť, která mají potenciál rozvoje, o to, aby se dobré nápady mohly pokud možno u nás i realizovat, abychom v rámci strukturálních fondů vytvořili centra, která budou atraktivní nejen pro naše, ale i zahraniční vědce a spolupracovníky. Usilujme o to, abychom se alespoň v jednom či dvou oborech stali světovou špičkou. Jsme otevřeni veškeré diskusi a těšíme se na vaše konstruktivní návrhy. Dostanete je 21. prosince

k dispozici, ale snad si nejprve udělejte krásné Vánoce, a v příštím jistě úspěšném roce se těším na naši úzkou spolupráci. Děkuji.